

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA IULIA ȘI SIBIU

PREȚUL INSERȚIUNILOR:

Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător. Inserțiunile se adresează ADMINISTRĂȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35

ARTICOLELE ȘI CORESPONDENȚA

se adresează REDACȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

ABONAMENTUL:

Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

„Fericit este cel pe care l-ai ales și l-ai primit, Doamne“!

Cei mutați întru odihna cea fericită lasă în urmă amintirile și înfăptuirile legate de osîrdia și destoinicia lor. Când sînt oameni deosebiți, urmele pașilor lor făgăduiesc să nu se șteargă în veac din conștiința și prețuirea urmașilor.

S-au împlinit zece ani de cînd am așezat în mormîntul nou din biserica ctitoriei brîncovenești de la Sîmbăta de Sus osemintele pămîntești ale marelui mitropolit Nicolae Bălan.

Inimile noastre plînsu asistau atunci — în murmur de rugă obștească și-n dangăt prelung de clopote — la o despărțire care ne umplea de mîhnire.

...Dar și de nebiruită speranță în trăinicia operei sale excepționale.

Intr-adevăr, tot ceea ce a făurit pururea pomenitul mitropolit Nicolae Bălan într-o jumătate de veac de strălucită slujire a Bisericii ortodoxe române din Ardeal — 15 ani ca profesor de teologie (1905—1920) și alți 35 de ani ca arhiepiscop și mitropolit (1920—1955) — poartă pecetea trăinicieii.

Profesorul a dovedit însemnătatea pregătirii teologice a preoșimii și trebuința unui cler care să împletească credința cu cultura, spre a fi la înălțimea vremurilor, care nu stau pe loc.

Ierarhul a năzuit și s-a străduit ca viața Bisericii noastre să-și păstreze caracterul ei românesc, avînd inimă deschisă către toate posibilitățile de propășire duhovnicească și națională.

A fost măsurat, chibzuit și hotărît în toate ale sale. Știa de unde vine, pe ce cale să apuce și cum să umble ca să ajungă acolo unde voia, acolo unde trebuia.

Nu l-am văzut niciodată grăbit. Dar nici zăbavnice... Nu-i plăceau improvizațiile, ci lucrurile durate pe-ndelete, ca să înfrunte veacurile. Tot ce gîndea și săvîrșea, făcea „ca pentru Domnul“ (Col. 3, 23) : cu cumpăt, cu temeii, cu simț pentru monumental. De aceea Dumnezeu a și binecuvîntat cu roade îmbelșugate jertfa ostenețelor lui.

Viața Bisericii noastre în prima jumătate a veacului acestuia îl numără între ctitorii ei. „Semnelor vremii profet“ fiind, a întrevăzut măreția zilelor de-acum și a înlesnit Bisericii noastre o dreaptă orientare în problemele vieții contemporane.

Făcîndu-i cuvenita pomenire creștinească după un deceniu de la plecarea lui

pe drumul întoarcerii întru înviere, îi prețuim și perpetuăm cu sfințenie moștenirea de gînd și faptă înnoitoare.

Dumnezeu să odihnească sufletul lui mare!

Sibiu, 6 august 1965

† NICOLAE
Mitropolitul Ardealului

De va și muri, viu va fi

Un deceniu și-a scuturat anii peste lespezea mormîntului de la mănăstirea Sîmbăta de sus, unde zac osemintele marelui mitropolit Nicolae Bălan. Acum, cînd facem un popas mai îndelung în preajma acestui mormînt, ne întrebăm nu atît ceea ce a fost el și ceea ce a realizat, cît mai mult ceea ce rămîne și ceea ce este și azi îndemn și călăuză pentru Biserica, pentru slujitorii și credincioșii ei. Căci el este viu și după moarte. Nu numai în înțelesul creștinesc, că trupul s-a dat mormîntului, iar sufletul viază întru slavă veșnică; nici numai în înțelesul că tot ce a realizat el slujind cu rîvnă, pricepere și jertfelnicie Biserica, constituie un monument, care grăește despre personalitatea lui, care îi perpetuiază amintirea peste generații. Pentru sufletul lui ne rugăm Domnului la fiecare sfințită Liturghie, făcînd pomenire și an de an, iar cele realizate de el ne străduim să le păstrăm și să le desăvîrșim. Oriunde întîlnești o zidire, o lucrare din vremea arhipăstoririi lui, fie la Institutul Teologic de grad universitar din Sibiu, fie la Tipografia și Librăria arhidiecezană, fie la Mănăstirea „Brîncoveanu“, fie la Păltiniș, fie în parohii, toate îți vorbesc de duhul mitropolitului Nicolae Bălan. La fel îți vorbesc despre el oamenii pe care i-a format, așezînd la conducerea eparhiilor ucenici destoinici, temeinic pregătiți, pregătind teologi cărturari ca să transforme Sibiul într-un centru de cultură teologică, crescînd generații de preoți la înălțimea chemării lor, făurind și consolidînd reîntregirea bisericească. În toți și toate trăește mai departe amintirea, duhul mitropolitului Bălan.

Și totuși el este viu și în alt înțeles. Nu numai pomenirea lui, nu numai urmele în lucruri și oameni îl păstrează viu, ci și faptul că din personalitatea lui și din opera lui sorbim și azi lumini de orientare,

(Continuare în pag. 2)

Comemorarea mitropolitului Nicolae Bălan

La data de 6 august a. c., s-au împlinit 10 ani de la încetarea din viață a aceluia care a fost arhiepiscopul și mitropolitul Bisericii noastre ortodoxe din Ardeal. Biserica noastră prin slujitorii și credincioșii ei îi cinstește memoria cu toată pietatea și lauda cuvenită.

Defunctul mitropolit, încă pînă era în viață și-a exprimat dorința ca să fie înmormîntat la Mănăstirea Brîncoveanu de la Sîmbăta de sus. Această dorință i-a fost respectată cu sfințenie de către Consiliul Arhiepiscopesc din Sibiu. De fapt, pitorescul așezămînt mînăstiresc de la Sîmbăta de sus, dacă există ca loc de mînăstire și-și are un rost în cadrul Arhiepiscopiei noastre de Alba-Iulia și Sibiu, aceasta se datorește în primul rînd mitropolitului Nicolae Bălan, care personal s-a îngrijit de reconstruirea, organizarea și funcționarea lui ca mînăstire, preocupîndu-se și de viața monahală a călugărilor viețuitori din acest lăcaș de închinare.

Mitropolitul Nicolae Bălan a fost o figură de Ierarh distins — El a știut ca nimeni altul, să ridice permanent prestigiul Bisericii Ortodoxe Ardelene și al clerului în tot timpul arhipăstoririi sale. Preocupat cu atenție deosebită de ridicarea vieții spirituale și morale a clerului, a avut mare grijă și de viața administrativă, economică și culturală a Bisericii sale. În lunga sa arhipăstorie i-a reușit să promoveze pe culmi tot mai înalte Biserica Ortodoxă Ardeleană.

Fericitul întru Domnul mitropolit Nicolae Bălan, în nețărîmura sa dragoste față de Biserica Ortodoxă și pentru unitatea credinței în Hristos Domnul — a fost preocupat mereu de a-i vedea pe toți credincioșii români din Ardeal într-o singură Biserică strămoșească — adică Biserica cea una dinainte de anul 1698. Bunul Dumnezeu l-a învrednicit încă fiind în viață, să-și poată vedea înfăptuit acest mare ideal, pentru care a luptat de la urcarea în scaunul de Mitropolit al Ardealului: Reîntregirea Bisericii Ortodoxe Ardelene.

Se cuvine să pomenim memoria marelui mitropolit Nicolae Bălan la împlinirea unui deceniu de la încetarea lui din viață — cler și credincioși, păstrîndu-i amintirea cu cinste, dragoste și prețuire și rugînd pe milostivul Dumnezeu să-i odihnească cu cei drepți, sufletul său mare și nobil.

Tr. Belașcu
vicar arhiepiscopesc

Pentru pace, independență și dezarmare

Intre 10—15 iulie a avut loc la Helsinki (Finlanda) Congresul mondial pentru pace, independență și dezarmare. La lucrările Congresului au participat 1470 delegați, observatori și invitați din 98 de țări, precum și reprezentanți a 18 organizații internaționale.

Problema principală, în care s-a și adoptat o rezoluție specială, a fost problema vietnameză, problemă de acută actualitate pentru pacea lumii. De asemenea au fost dezbătute și alte probleme ale păcii în actuala situație internațională. În ședințe plenare s-au prezentat rapoarte despre: „Sprijinul acordat de popoarele lumii poporului vietnamez în lupta sa justă pentru independență, unitate și pace“, „eliberarea popoarelor aflate încă sub jugul colonial, respectarea suveranității și apărarea ei împotriva oricărei încălcări“; problema dezarmării generale și a măsurilor parțiale de dezarmare; problema lichidării rămășițelor celui de al doilea război mondial; consecințele sociale și economice ale cursei înarmărilor; suveranitatea economică a națiunilor și altele. S-a lucrat de asemenea în șapte comisii, care au prezentat în ședințe plenare comunicări și recomandări despre problemele arzătoare ale păcii, cum sînt: încetarea agresiunii împotriva poporului vietnamez, interzicerea armelor nucleare și crearea de zone denuclearizate, eliberarea popoarelor coloniale, apărarea suveranității, ș. a. Au avut loc și reuniuni pe profesii, în care s-au întâlnit medicii, juriștii, oamenii de știință, personalitățile religioase, tinerii — prezenți la Congres.

S-a hotărît să se aleagă un nou Consiliu Mondial al Păcii, care să cuprindă aproximativ 500 de personalități, ce reprezintă mișcarea pentru pace din 104 țări.

Congresul Mondial pentru pace, independență și dezarmare a adoptat o *Declarație generală*

și o *Rezoluție cu privire la Războiul din Vietnam.*

In declarația generală se face o amplă trecere în revistă a situației din Vietnam și Asia de sud-est, din Africa, Orientul Mijlociu și America Latină și se subliniază pericolul pe care îl prezintă pentru pacea lumii acțiunile imperialismului.

In declarație se arată că starea încordată din Europa, provocată de cursa înarmărilor, pe care N.A.T.O. o stimulează, devine și mai complicată din cauza proiectului de constituire a forțelor nucleare multilaterale. Acest lucru determină necesitatea unui sistem de securitate colectivă europeană și a constituirii de urgență a unei zone denuclearizate în centrul Europei. De aceea, Congresul sprijină propunerea de a se convoca o conferință pentru securitatea europeană la nivelul șefilor de guverne.

Arătînd că actuala situație din lume reclamă tot mai imperios interzicerea armelor nucleare, distrugerea și excluderea folosirii ei, declarația recomandă sprijinirea propunerii cu privire la o conferință mondială a șefilor de state și de guverne în această problemă.

Congresul cheamă toate popoarele să ceară guvernelor lor acțiuni care să stăvilească agresiunea imperialismului american, să sprijine popoarele care luptă împotriva colonialismului și neocolonialismului, pentru independență, libertate și dezvoltare social-economică. Congresul cheamă toate popoarele să acționeze pentru încetarea cursei înarmărilor, pentru aplicarea măsurilor practice de dezarmare, să ceară lichidarea bazelor militare și retragerea trupelor care staționează pe teritorii străine, măsuri concrete pentru asigurarea securității în întreaga lume și pentru rezolvarea pe cale pașnică a problemelor litigioase.

In rezoluția cu privire la războiul din Vietnam se exprimă indignarea profundă față de agresi-

nea armată întreprinsă de imperialiștii americani și față de încălcarea de către aceștia a acordurilor de la Geneva din 1954.

Congresul declară că singurele principii raționale pentru o rezoluție justă a problemei vietnameze constă în respectarea drepturilor fundamentale și sînte ale poporului vietnamez la independență, suveranitate, unitate și integritate teritorială, recunoscute în mod solemn de acordurile de la Geneva din 1954 cu privire la Vietnam.

Congresul cere încetarea de urgență a agresiunii Statelor Unite în Vietnamul de sud, retragerea imediată a trupelor americane și a trupelor sateliților lor din Vietnamul de sud, lichidarea bazelor militare americane din Vietnamul de sud, încetarea imediată a bombardamentelor și a celorlalte acțiuni agresive împotriva R. D. Vietnam.

In rezoluție se recomandă forțelor păcii și organizațiilor democratice din întreaga lume să desfășoare o mișcare largă, puternică și permanentă în vederea acordării unui sprijin multilateral poporului vietnamez în lupta sa împotriva războiului agresiv al S.U.A., pentru independență națională, unitate și pace.

Delegația română, condusă de acad. A. Joja — a luat cuvîntul în ședințele plenare, în comisii și în reuniuni, exprimînd voința de pace a poporului nostru, prezentînd propuneri deosebit de apreciate, condamnînd agresiunea din Vietnam, sprijinînd dezarmarea generală, interzicerea armelor atomice, crearea de zone denuclearizate, apărarea independenței naționale, lichidarea colonialismului, promovarea păcii și prieteniei între popoare, etc.

Din delegația noastră a făcut parte și I. P. S. Mitropolit Iustin al Moldovei. I. P. S. Sa a participat activ la lucrările Congresului și a vorbit în Comisia a șaptea despre crearea unei atmosfere favorabile păcii și despre rolul culturii și educației în această privință. În reuniunea personalităților religioase, I. P. S. Sa a adus mărturia pentru pace a Bisericii Ortodoxe Române.

Concluzia Congresului pentru pace, independență și dezarmare este cuprinsă în cuvintele rezoluției generale: „Unitatea este forța popoarelor în acțiunea lor pentru salvagardarea păcii“. Unitatea aceasta este tot mai deplină. Oamenii de diferite convingeri politice și credințe religioase luptă într-un front unit împotriva războiului, pentru pace. Poporul nostru — prin munca sa de înflorire a patriei și prin acțiunile și inițiativele pe plan internațional în favoarea păcii, independenței și dezarmării — e un luptător activ al Mișcării mondiale pentru pace.

Biserica Ortodoxă Română sprijinește hotărîrile Congresului Mondial pentru pace de la Helsinki și — alături de întregul popor — răspunde chemării popoarelor la pace, înfrățire și prosperitate.

Prin lupta unită a tuturor popoarelor lumii pacea va birui!

T.

De va și muri, viu va fi

(Urmare din pag. 1)

energii de realizare. Nu vom aminti decît câteva din aceste orientări.

În primul rînd este hristocentrismul: Hristos în centrul vieții bisericești, în centrul vieții slujitorilor și credincioșilor Bisericii. Legătura vie cu Iisus Hristos a propovăduit-o și a turnat-o mitropolitul Bălan în sufletele preoților și credincioșilor.

În al doilea rînd, este ortodoxia în general și ortodoxia românească în special. Iisus Hristos este adevărul divin. El este viu și lucrător în Biserica Ortodoxă, Biserica dreptei credințe. Ortodoxia cea una însă s-a nuanțat variat la diferite popoare. Se poate vorbi deci de o ortodoxie românească, de ortodoxia așa cum au trăit-o și au plăsmuit-o de-a lungul veacurilor credincioșii români și cum o trăiesc și astăzi. Biserica Ortodoxă Română e Biserica strămoșească, Biserica strămoșilor noștri, în care vibrează spiritul lor. Ea este legată de aceste plaiuri, de tradițiile și năzuințele poporului român. De aici rezultă și faptul, că cu toată dezbinarea bisericească de la 1698, legea strămoșească a rămas neschimbată, în ambele „biserici românești“ păstrîndu-se aceeași credință, aceleași sfinte slujbe și rînduiri. De aceea refacerea unității bisericești și consolidarea ei s-a realizat fără sdruncinări și frămîntări: cler și credincioși s-au regăsit în cadrele aceleiași Biserici strămoșești, una și aceeași de la începuturile ei pînă astăzi.

În al treilea rînd, este conlucrarea dintre cler și credincioși. Dacă mitropolitul Nicolae Bălan a pus accentul pe formarea

preoțimii, căci Biserica trăiește prin puterea apostolatului, el totodată a cerut participarea activă a credincioșilor la viața Bisericii, precizînd rolul mirenilor în Biserica și promovînd drepturile lor.

În al patrulea rînd, este legătura cu poporul și cu progresele vremii. Iisus Hristos, același ieri, azi și mâine, este izvor de viață nouă pentru credincioși și îndemn la permanentă înnoire. De aceea Biserica aceasta — sub conducerea mitropolitului Nicolae Bălan — a sprijinit noua orînduire populară și lupta pentru pace.

Toate aceste principii — pe care le-am enumerat pe scurt, ca și altele, fac ca mitropolitul Bălan să fie călăuză vie și pentru noi. Ele ne învață să viețuim în Hristos, în credința strămoșească, să păstrăm conlucrarea vie dintre ierarh, cler și credincioși, să sprijinim munca poporului pentru desăvîrșirea vieții celei noi și lupta lui pentru pace și prietenie între popoare. Așa am învățat, așa învățăm. Așa am făcut și așa facem și vom face mereu, lucrînd în duhul lui Hristos pentru binele Bisericii, pentru înflorirea patriei noastre scumpe, pentru fericirea poporului și pacea a toată lumea.

În felul acesta la un deceniu de la admirația în Domnul a mitropolitului Nicolae Bălan se adevăresc și despre el cuvintele Mîntuitorului: „Cel ce crede în Mine, de va și muri viu va fi“ (In. 11, 25). Și în acest înțeles, Biserica noastră — cler și credincioși — aduce în praznicul Schimbării la Față mărturia prețurii, recunoștinței și dragostei sale celui ce mare a fost în viață și mare a rămas și după moarte.

Telegraful Român

ȘTIRI

Intre 9—12 iulie a. c. a avut loc la Geneva (Elveția) sesiunea Comisiei pentru Afacerile Internaționale a Consiliului Ecumenic al Bisericilor. Din partea Bisericii noastre a participat P.C. rector Sofron Vlad. Sesiunea a dezbătut diferite probleme internaționale, ca: dezarmarea, comerț și dezvoltare, situația din Vietnam, Rep. Dominicană, discriminarea rasială, ș. a. S-a hotărît să fie sprijinite eforturile pentru dezarmare generală și pentru încetarea totală a experiențelor cu arme atomice, ca să se elimine pericolele legate de precipitațiile radioactive. S-a cerut interzicerea armelor chimice. S-a cerut rezolvarea prin tratative a problemei vietnameze și garantarea libertății poporului dominican de a-și soluționa singur problemele și a-și alege forma de guvernămînt. A fost condamnată politica de

Viața și ideile lui G. Barițiu

Între bărbații iluștri ai poporului nostru, care își dorm somnul de veci lângă biserica „dintre brazi”, din orașul Sibiu, e și G. Barițiu. Un obelisc din labrador median, cu inscripția lapidară: „născ. 1812, rep. 1893” îi străjuește mormîntul. La baza monumentului se află o dedicație familiară: „In semn de pietate, fetele, nepoții și nepoatele”. Ce măreață simplitate! Nici unul din titlurile naționale și cărturărești pe care le-a purtat sau pe care posteritatea recunoscătoare i le-a acordat, nu sînt trecute pe acest monument funerar, încît vizitatorul grăbit și neavizat, trece fără să-și dea seama că a văzut mormîntul celui dintîi gazetar ardelean.

Apariția cărții: „Viața și ideile lui G. Barițiu — Studiu introductiv, antologie și note”, de Radu Pantazi, e binevenită, atît pentru intelectuali, cît și pentru masele largi populare. Primii au posibilitatea să cunoască o justă interpretare a vieții

apartheid, practică de rasiști din Rep. Africa de Sud. S-a cerut ajutorarea efectivă a țărilor în curs de dezvoltare prin comerț, împrumuturi, reducerea barierelelor vamale, etc.

*

În ziua de 23 iulie a.c. a sosit la Sibiu, în călătoria ce a făcut-o în țara noastră, un grup de opt studenți — între care și un preot romano-catolic —, conduși de preotul anglican Edward Shotter. Doi erau francezi, unul spaniol, ceilalți englezi. Ei aparțineau de diferite biserici: anglicani, metodști, catolici, congregaționaliști, arma-ta mîntuirii. Au fost găzduiți la Institutul Teologic de grad universitar. Au vizitat catedrala ortodoxă, capela, Biblioteca Institutului Teologic, etc. și s-au interesat de viața bisericească și de organizarea școlilor teologice. Au rămas cu impresii frumoase despre cele văzute la Sibiu.

*

La 7 iulie a.c. pr. Bl. Gardasevici, profesor la Facultatea de Teologie de la Belgrad (R. S. F. Jugoslavia), a fost oaspetele Institutului Teologic de grad Universitar din Sibiu. P. C. Sa a scris în limba sîrbă articole despre Biserica Ortodoxă Română. Acum a făcut o vizită în țara noastră ca să adîncească informarea și cunoașterea vieții Bisericii noastre. La Sibiu a văzut Institutul Teologic, Catedrala, biserici, reședința de la Rășinar a primilor episcopi sîrbi, care au condus episcopia ortodoxă română după 1761 și alte așezăminte bisericești.

*

La 6 august a.c. — împlînindu-se zece ani de la moartea mitropolitului Nicolae Bălan s-a făcut pomenirea cu parastas a marelui mitropolit în bisericele din Arhiepiscopia noastră. La Sf. Mă-năstire „Brîncoveanu” de la Simbăta de Sus s-a slujit parastasul în prezența I. P. S. nostru mitropolit Nicolae. A ținut cuvînt de pomenire P. C. Arhim. I. Dinu. La Catedrala mitropolitană din Sibiu a vorbit P. C. prof. N. Mladin despre personalitatea mitropolitului N. Bălan și despre în-vățămintele vieții lui pentru activitatea noastră bisericească și patriotică. Pomenirea marelui mitropolit a fost un prilej de a ne reaminti realizările lui și de a reinnoi hotărîrea de a lucra — așa cum ne-a învățat el cu fapta și cuvîntul — pentru binele Bisericii, înflorirea patriei și pacea a toată lumea.

*

În 6 august a. c. la Sf. Liturghie preoții din toată țara au amintit despre împlinirea a 20 ani de la aruncarea primei bombe atomice americane asupra Hiroshimei. Cu această ocazie s-a spus că creștinii sînt pentru folosirea energiei atomice în scopuri pașnice și sprijinesc lupta popoarelor pentru rezolvarea problemelor litigioase prin tratative și pentru interzicerea tuturor experiențelor cu arme nucleare, pentru dezarmare nucleară.

și activității lui G. Barițiu, iar poporul să facă cunoștință cu un mare luptător pentru eliberarea socială și națională a poporului român din Ardeal, de sub jugul habsburgic și al nobilimii maghiare.

G. Barițiu s-a născut în com. Jucul de jos, reg. Cluj. Și-a făcut studiile la Trascău, Blaj și Cluj. La Blaj a făcut seminarul teologic, iar la Cluj filosofia. După ce funcționează la Blaj un an ca profesor de fizică, se stabilește în Brașov unde își continuă activitatea profesorală pînă în 1845. Activitatea și-o începe cu „Dizertația despre școli, pentru toți credincioșii de legea gre-ciască din Brașov”. În 1838 el dă viață „Foi pentru minte, inimă și literatură” și „Gazetei de Transilvania”, sau cum s-a numit mai tîrziu „Gazeta Transilvaniei”. Prin aceste foi, G. Barițiu e considerat pe bună dreptate ca întemeietorul preseii periodice românești din Transilvania, împlinind aici rolul pe care în Țara Românească l-a avut I. Eliade Rădulescu, iar în Moldova Gh. Asachi. Din Brașov face o călătorie în Țara Românească, vizitînd o mulțime de monumente istorice și face cunoștință cu cărturarii munteni. Spirit progresist e însuflit de ideul comun patrioților din cele 3 țări românești. Desfășoară o activitate prodigioasă ce se întinde pe aproape 6 decenii. În pregătirea ideologică a revoluției din 1848, din Transilvania rolul lui e însemnat. E arestat de autoritățile austriace în Bucovina, dar e eliberat de fam. Hurmuzache.

În epoca absolutismului, Barițiu fiind îndepărtat de la conducerea foilor, se mulțumește numai cu colaborarea la ele. În acest timp scoate calendare pentru popor.

O activitate bogată a desfășurat Barițiu și în cadrul „Asociației transilvane pentru literatura

română și cultura poporului român”, în calitate de secretar încă de la fondare, apoi ca președinte din 1887. El redactează în Sibiu, unde se mută revista „Transilvania”, iar cu fiul său Ironim scoate tot aici la Sibiu un nou periodic: „Observatorul”. Spre sfîrșitul vieții sale e ales președinte al Academiei Române. Ca o încoronare a activității sale publicistice publică o lucrare istorică în 3 volume: Părți alese din istoria Transilvaniei pe două sute ani în urmă.

G. Barițiu a scris enorm. Paginile scrise de el, cum observă cercetătorul R. Pantazi, se cifrează la ordinul miilor și chiar al zecilor de mii. Valoarea scrisului lui Barițiu nu trebuie evaluată numai din punct de vedere cantitativ, ci și calitativ. În adevăr cine citește și numai antologia aceasta din opera lui Barițiu, se încredințează pe deplin că el a fost un spirit înaintat pentru vremea sa, că el a luat o poziție justă în o mulțime de probleme. El a militat pentru progres, combătînd superstițiile, a susținut drepturile popoarelor la viață, combătînd colonialismul și aspirarea popoarelor. A luptat pentru pacea între popoare, criticînd și osîndînd șovinismul, malthusianismul — „o adevărată infamie”, filosofia lui Schopenhauer...

Dar și din punct de vedere religios G. Barițiu a manifestat un spirit înaintat, larg, înrudit cu cel al fruntașilor școlii ardelen. El a slujit poporul credincios român fără nici o rezervă. Astfel deși fiu de preot „unît”, cu studii teologice la Blaj, el și-a desfășurat cea mai mare parte din activitatea sa în centre ortodoxe ca Brașovul și Sibiu, frecventînd bisericile ortodoxe cum ne istorisește singur.

Pentru acest motiv sîntem îndreptățiți să trecem în rîndul precursorilor reîntregirii noastre bisericești și pe marele G. Barițiu.

Prof. A. Radu

Cuvînt și faptă

Nu o spun eu, ci Sf. apostol Pavel care zice: „Orice faceți cu cuvîntul sau cu lucrul, toate să le faceți ca pentru Domnul” (Col. III, 23), în numele Domnului Iisus și prin El să mulțumiți lui Dumnezeu și Tatăl (III, 17), iar „vorbirea voastră să fie cu sare dreasă” (IV, 6), și nu cu grabă la vorbă, căci zice Sf. Iacob că „orice om să fie grabnic să asculte, zăbavnice să vorbească, zăbavnice la minie... că dacă cineva socotește că e cucernic, dar nu-și ține limba în frîu, ci își amăgește inima, cucernicia acestuia este zadarnică” (I. 19. și 26).

De aceea, cînd vorbești gîndește-te că vorba ta va rămîne scrisă în sufletul celui care o ascultă. Să te zidești pe tine și pe el cu fiecare cuvînt. Și el și tu sinteți ai lui Hristos, care pentru noi creștinii, este temeliea vieții noastre. „Iar pe această temelie, pe care se zidește: aur, argint, pietre scumpe, lemne, fîn, trestie: lucrul fiecăruia se va face cunoscut; îl va da pe față ziua Domnului... prin foc... și dacă lucrul pe care l-a clădit va rămînea, va lua plată. Dacă lucrul lui va arde, va fi păgubaș...” (I. Cor. III, 11—15).

De te consideri un pom roditor, să nu-ți fie tot una de o tufă pădureașă sau altoi! N-ați văzut un pom crescut în voia sorții? E înconjurat de crengi, ca o tufă sălbatică. Grădinarul priceput, știe însă că acestea consumă zadarnic și puterea și frumusețea pomului și de aceea le înlătură prin tăiere. Tulpina rămasă singură, o sprîjină de un tutore ca să-i asigure o recreștere armonioasă. Așa și tu, creștine, reteză cu foarfeca voii tale și a harului dumnezeesc, crengile rele ale minciunii, furtului, sudalmei, neascultării ș.c.l. și ca pom care vrei să rodești rămiile legat ca de-un tutore de Cuvîntul lui Dumnezeu.

Dînd de lucru gîndului, nu-l vei mai lăsa să zămislească păcatul care să nască fapte rușinoase.

Pr. T. Nichifor

Spini și trandafiri

Purtăm în inimi mindri trandafiri,
Urcînd mereu în ani de înfloriri
Dar nu uităm de spinii cari mai ieri
Ne-au sfișiat cu-amarnice dureri.

Un vad de frumusețe s-a deschis
Și Patria-i măreață ca un vis
Dar n-am uitat pe-acei care-au căzut
Cu fața spre dușman și ne-au fost scut.

Sub cerul păcii fără pic de nor
Vom duce-n suflet amintirea lor
Și n-om lăsa nicicînd ca să mai fie
Vreo noapte de război și de urgie.

Vom arde spinii ce ne-au despărțit
De tată, frate și de soț iubit
Și-n loc de sîrmele ghimpate
Cresc trandafirii păcii-ndelungate.

Preot Ștefan Tascianu

† Preoteasa Elena Pușcașiu

Duminică în 30 mai a.c., a încetat din viață preoteasa Elena Pușcașiu, născ. Truța, — soția parohului din enoria Ighiel, prot. Alba-Iulia, după lungi și grele suferințe.

Înmormîntarea a avut loc în ziua de 1 iunie a.c. în cimitirul bisericii ort. rom. din Țelna, lângă fericitul ei tată, preotul Truța.

Serviciul religios a fost săvîrșit de un sobor de preoți în frunte cu delegatul protoieriei Alba-Iulia.

Am dus la locul odihnei de veci, un suflet ales și înzestrat cu cele mai frumoase virtuți creștine, pe care le-a valorificat defuncta în chip rodnic alături de părintele Mihail Pușcașiu, atît în parohia Țelna, cît și în Stremțiu și Ighiel.

Veșnică să fie pomenirea ei!

Pr. V. Birluțiu

Schimbarea la față

Dacă deschidem „Mineiul lunei lui august“ în ziua a 6-a, ne întâmpină o bogăție de imne, care preamăresc praznicul Schimbării la Față a Domnului pe muntele Taborului.

Așa de pildă în cântarea cu Mărire... Și acum... de la stihovna vecerniei celei mari se istorisește: „Lui Petru și lui Ioan și lui Iacob, ucenicilor tăi celor mai aleși Doamne, astăzi în muntele Taborului ți-ai arătat slava chipului tău celui dumnezeesc. Că au văzut hainele tale strălucind ca lumina, și fața ta mai mult decât soarele“.

Troparul acestui praznic împărătesc prezintă pe scurt realitatea prăznirii și dorința creștinului care-l cântă la strana bisericii sau îl ascultă: „Schimbatu-te-ai la față în munte Hristoase Dumnezeule, arătând ucenicilor tăi slava ta, precum li se putea. Strălucească și nouă păcătoșilor, lumina ta cea pururea fiitoare pentru rugăciunile Născătoarei de Dumnezeu, dătătorule de lumină, slavă ție“.

Credinciosul ortodox, la mărturiile acestor texte de slujbă bisericească își lasă inima cuprinsă de dorința schimbării sale la față, a înnoirii sufletului său și cu mintea încearcă să pășească pe urmele Mîntuitorului Hristos.

El recunoaște că minunea Schimbării la față a Domnului este dovada sfințeniei. Iar sfințenia este veșnica petrecere în săvîrșirea faptelor celor bune, este rămînerea în viață cinstită, departe de orice urmă a păcatului!

Așa cum Domnul nostru Iisus Hristos prin cuvîntul Său a predicat „Evanghelia păcii“, a semănat dragostea în inimi învrăjbite, cu fapta s-a aplecat spre cei bolnavi, ridicîndu-i din suferințe felurite, a șters lacrimile văduvei din Nain, săvîrșind numai bine pe pămînt, tot așa — pășind pe urmele Mîntuitorului Hristos, credinciosul se ostenește să trăiască în viață bună, creștinească, ca să fie de folos celor din jur și prin cuvînt și prin faptă.

În felul acesta el arată că în inima lui e o rază din lumina lui Hristos, ce a strălucit pe Tabor.

Prin cuvînt — după ce învață legile binelui, progresului — le samănă în inimile altora și dacă acolo își găsesc pămînt bun, aduc rod îmbelșugat. Unii se învață pe alții și așa cu toții împreună prin bună știință aduc folos societății, promovînd binele, cinstea, omenia și întregul ansamblu de științe folositoare omului de prețutindenea. Și atunci cînd roadele științelor cresc, conștiința semănătorului de bine e veșnic împăcată!...

Creștinii își pot arăta virtutea trăirii după învățătura Domnului luptînd pentru pacea a toată lumea și pentru alungarea norilor negrii purtători de ploaia de foc a războiului. Și aceștia găsesc în inima lor bună și cinstită, multă pace!

Cu fapta credincioșii își împlinesc datoria din dragoste la locul lor de muncă. Agricultorul se scoală odată cu cîntecul rînducii la revărsatul zorilor și se îndreaptă spre ogor, unde rămîne toată ziua sub razele aprinse ale soarelui de vară. Seceră holda aurie ce se apleacă grea de spice pline în bătaia vîntului. Toamna umple coșuri cu struguri copti sau lăzi cu legume de tot felul. Și atunci cînd umbrele înserării se prelungesc peste sat, el se întoarce acasă cu fața veselă.

În întreprinderi muncitorii toarnă metale, făuresc unelte, montează mașini de tot felul, dau în folosința societății bunuri materiale, sporesc avutul obștesc pus la îndemîna tuturor și oferit fiecărui om ce-și împletește munca lui cu a altuia ca să adauge o picătură la marea buneii stări sociale! Și acești muncitori cînd aud sirena de încetarea lucrului, dacă și-au făcut datoria la locul de muncă, privesc înapoi, la plecarea, fericiți că au dat patriei noi bunuri.

Și toți cei ce săvîrșesc binele, prin cuvînt sau prin faptă, acolo unde își au rostul obștesc, prin muncă lor de zi cu zi, urcă muntele înalt al perfecțiunii morale. De acolo privesc satisfăcuți în toate părțile lăsîndu-se cucerii de frumusețile ce-i înconjoară. Și inima lor se umple de căldă și intimă bucurie, iar fața li se schimbă luminîndu-se de simțămîntul conștiinței care mulțumește fiecăruia pentru împlinirea datoriei sale!

„Strălucească și nouă... lumina cea pururea fiitoare“ — așa cum glăsuiește troparul Schimbării la Față din Mineiul lunei lui august. Cu adevărat acea lumină strălucește pe fața fiecărui credincios, care — pășind pe urmele lui Hristos — se străduiește să facă binele, să slujească fericii tuturor.

Pr. I. Buta

„Apa vie“

Domnul nostru Iisus Hristos a făcut o călătorie din Ierusalim la Galileia prin Samaria. Fiind în apropierea orașului Sihari, la amiază unei zile călduroase, s-a așezat să se odihnească lângă o fîntînă. La fîntînă a sosit după apă o femeie samarineancă. Mîntuitorul a intrat în vorbă cu ea. Mîntuitorul a început convorbirea cu ea despre „apa vie“. Arătînd spre fîntînă, El a spus femeii: „Fiecare, cel ce bea din apa aceasta însetează din nou; iar care va bea din apa pe care Eu îi voi da, acela nu va înseta în veci; iar apa pe care Eu îi voi da, se va face în el izvor de apă, ce curge în viața veșnică“ (In. 4. 13—14).

Femeia nu înțelegea despre ce fel de apă vorbește Iisus. Ea se gîndea numai la apa din fîntînă, pentru care venise ea aci. Iar noi, fiii credincioși ai Bisericii știm bine, despre care „apă vie“ a vorbit Dumnezeu Mîntuitorul.

Pentru un moment să ne îndepărtăm de această întîlnire a Mîntuitorului cu samarineanca și să ne imaginăm un alt tablou: un pustiu fără de țărni și cu nisipuri încălzite de arșița soarelui. Unul dintre aceste pustii se poate vedea în apropierea orașului Cairo, capitala Egiptului. Unde și unde prin pustiu acesta sînt imprăștiute insule verzi, așa zise oaze, pe care cresc palmieri, iar sub pomi — verdeață și un izvor cu apă. Prin pustiu merge o caravană. Animalele cu greu își scot picioarele din nisipul mișcător; atît oameni cît și animalele sufăr de o sete insuportabilă; atît unii cît și alții se reped către oaza, care se vede în depărtare. Își poate oricine imagina cu cîtă lăcomie gurile uscate sorb umezeala răcoritoare. Caravana se odihnește sub umbra arborilor. Iar a doua zi din nou trebuie mers mai departe, și din nou același pustiu arzător și aceeași sete.

Așa este și rînduiala firii noastre omenești; în fiecare zi mîncăm și bem și a doua zi din nou vrem să mîncăm și să bem. La fel se poate spune și despre patimi. Cu cît mai mult satisfacem setea lor, cu atît mai nesătulă devine în noi poita după ele. Cu cît vom arunca mai mult combustibil în soba încălzită, cu atît mai mult ea se va încălzi. Încă din timpurile vechi ale Testamentului Vechi a spus înțeleptul: „Cine iubește argintul, acela nu se va sătura de argint“ (Ecl. 5, 9).

În cel credincios există și o altă sete: Sufletul lui tinde către Dumnezeu și dorește comuniunea cu El, însetează după El. Această sete este potolită de Domnul însuși, care vine la noi.

Să ne transportăm cu gîndul la timpul vieții pămîntești a Domnului nostru Iisus Hristos. Cuvintele Domnului Hristos erau ca picăturile unei ploii binecuvîntate, izvorul acelei „ape vii“, care a adăpat inimile însetate de mîntuire.

Mîntuitorul le vorbea despre Dumnezeul cel adevărat, ca Părinte Cereșc al nostru al tuturor, le spunea că oamenii sînt frați între ei, că frumusețea adevărată constă în frumusețea internă

a sufletului, că El a venit ca să aducă pace, bucurie și viață veșnică.

Mîntuitorul i-a învățat cum să înlătore povara păcatului, care duce la pieirea veșnică.

Cuvîntul lui Hristos a fost scris pe tablele inimilor lor de Sf. Apostoli și dus dincolo de granițele Palestinei. Și cuvîntul lui Dumnezeu a devenit „apa vie“, ce hrănește sufletele credincioase. Cuvintele Sfinților Apostoli și ale urmașilor lor, care au fost sfinții și păstorii, au cuprins mulțime de creștini. Sf. Grigorie Teologul, marele învățător al Bisericii (sec. IV), a început una dintre predicile sale cu astfel de cuvinte: „O, cum n-aș fi vrut să umplu vasele inimilor voastre pînă sus cu acea apă vie, care curge din Izvorul Dumnezeesc“.

Dumnezeu ne-a lăsat nouă și un alt izvor de „apă vie“, harul Său cel dumnezeesc. În zilele vieții Sale pămîntești Iisus Hristos însuși a fost Izvorul și Purtătorul acestei puteri dumnezeesti. Cu ea a vindecat El pe bolnavi și a înviat pe morți. Prin puterea acestui har vameșii și păcătoșii au devenit drepti. După terminarea activității Sale pămîntești, trimițînd de la Tatăl Său pe Sf. Duh asupra apostolilor, Dumnezeu a lăsat Bisericii Sale vasul nesecat cu acest har. Iar Biserica noastră, ca o mamă plină de iubire, în parte acest har tuturor aceluia, care se apropie de sîntul altar cu credință și cu dragoste. Și, Biserica oricît ar împărtăși credincioșilor această „apă vie“, acest izvor „niciodată nu seacă“. Această „apă vie“ acest har dumnezeesc îi dă credinciosului ce-i trebuie pentru viața veșnică. Ea însăși e arvuna vieții veșnice.

Noi toți „ne naștem din nou“ în Sf. Taină a Botezului. Prin această taină Sf. Biserica ne dă harul divin, introducîndu-ne în staulul său și ne face fii ai Tatălui Cereșc. Prin harul botezului sîntem în comuniune cu Hristos și devenim moștenitori ai vieții veșnice fericite.

Pentru ca să fim uniți și mai strîns cu Hristos, Biserica ne hrănește cu Sîntul Trup și Singe chiar din ziua primirii Botezului. Această hrană spirituală o dă ea fiilor săi în tot cursul vieții lor pămîntești.

Iar cînd sîntem întinați de păcat, Biserica, primind cînța noastră, anunță un nou har care ne spală păcatele, iertînd pe păcătos.

Pr. Chiril Pistru

Cugetări alese

Sf. ap. Pavel, zis Moise al Noului Testament biblic, ne dă o învățătură înțeleaptă și anume: „Dragii mei fii, răscumpărați vremea!“ (Eies. 5, 16). Cu alte cuvinte, el ne învață: să folosim timpul cît mai bine cu putință și să nu-l prăpădim cu lucruri de mică valoare, ori chiar cu lucruri de nimic, în viața noastră cea de toate zilele. Să nu pierdem ziua de azi, pe care n-o mai primim niciodată; căci astăzi este ziua noastră și prin ea ne pregătim pentru ziua viitoare, de mîine. Să muncim cu hărnicie și cu multă ordine, în toate, cu mare tragere de inimă și cu bucurie, în mod cît mai disciplinat. Aceasta înseamnă să răscumpărăm vremea, cu toată bunăvoința și dragostea, și s-o transformăm în lucruri și valori alese, intelectuale și morale. Deviza vieții noastre să fie: muncă cinstită la timp optim. Și potrivit proverbului înțelept, „să nu lăsăm lucrurile de azi, pentru mîine sau pentru altă dată“. Ceea ce poți face astăzi, te asigur că nu mai poți face mîine. Ziua de mîine vine cu grijile și lucrurile ei. Ce poți cîștiga pe ziua de azi, nu mai poți cîștiga mîine. Deci, fiule, folosește-te de timp cît mai mult și cît mai bine posibil și vei fi fericit!

Căci munca stăruitoare, zi de zi, este o înaltă funcție socială și-o bună educație, care aduce numai și numai roade îmbelșugate, pentru toți, iar pacea este supremul bun al vieții omenești cînd se pot construi opere de mare valoare. Munca și pacea să le apărăm cu drag, căci muncitorul în pace e adevărat erou.

Pr. V. Atanasiu Bassarabin